

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,

faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-09-

Nr. (1.1.3 E-411) 10-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GERIAMOJO VANDENS ĮSTATYMO NR. IX-433 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo Nr. IX-433 pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) projektą.

Įstatymo projektu siekiama perkelti 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (toliau – Direktyva (ES) 2020/2184) nuostatos į nacionalinę teisę. Direktyvos (ES) 2020/2184 nuostatos turi būti perkeltos iki 2023 m. sausio 12 d.

Įstatymo projektu taip pat siekiama atnaujinti geriamojo vandens saugos užtikrinimo bendruosius reikalavimus ir su juo susijusias valstybės institucijų, geriamojo vandens tiekėjų funkcijas.

Siekiant užtikrinti nuoseklesnį reglamentavimą, Įstatymo projektas papildomas naujomis sąvokomis.

Igyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 14 straipsnio nuostatas, Įstatymo projekte nustatyti veiksmai, kurių turi imtis geriamojo vandens tiekėjai ir valstybės institucijos, kai geriamasis vanduo neatitinka teisės aktų reikalavimų ir kelia pavojų žmonių sveikatai.

Igyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 13 straipsnio nuostatas, Įstatymo projekte atsisakoma nuostatos, kad geriamojo vandens programinė priežiūra (stebėseną) atliekama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Dalis 2002 m. rugsėjo 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1388 „Dėl Vandentiekio skirstomuoju tinklu vartotojams viešai tiekiamo geriamojo vandens programinės priežiūros tvarkos patvirtinimo“ nuostatų perkelta į Įstatymo projektą, o kitos šio nutarimo nuostatos bus nustatytos 2003 m. liepos 23 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo įsakyme.

Įstatymo projekte patikslinta sąvoka „išlyga“, atsisakant alternatyvaus termino „nukrypti leidžianti nuostata“. Įstatymo projekto 5 straipsnyje „Išlygų taikymas“ aiškiau išdėstytos savivaldybių vykdomųjų institucijų, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigos ir funkcijos, susijusios su leidimų taikyti išlygas išdavimu ir priežiūra.

Igyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnyje nustatytus minimaliuosius higienos reikalavimus, taikomus medžiagoms ir gaminiams, kurie liečiasi su geriamuoju vandeniu, Įstatymo projekte nustatyti reikalavimai medžiagoms, kurias numatoma naudoti naujuose arba, jei atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose ir kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu.

Vadovaudamasi Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnio 2 dalimi, Europos Komisija priims įgyvendinimo aktus, kuriais bus nustatyti konkretūs reikalavimai, taikomi tokioms medžiagoms. Europos Komisijai priėmus Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnio 2 dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus, turės būti pakeisti nacionaliniai statybos produktus reguliuojantys teisės aktai, kad būtų į juos perkelta Direktyvos (ES) 2020/2184 2 straipsnio 10 ir 11 dalyse

nustatytų sąvokų „pradinė medžiaga“ ir „sudėtis“ apibrėžtys ir Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnio 7 dalies nuostatos.

Direktyvos (ES) 2020/2184 12 straipsnyje nustatyti minimalieji reikalavimai, taikomi vandens ruošimo cheminėms medžiagoms ir filtravimo priemonėms (toliau – geriamojo vandens ruošimo gaminiai), kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu. Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kokius pagrindinius reikalavimus turi atitikti Lietuvos Respublikos rinkai tiekiami ir naudojami geriamojo vandens ruošimo gaminiai.

Direktyvos (ES) 2020/2184 12 straipsnio 3 dalis nustato, kad „<...> taikant atitinkamus Europos standartus dėl konkrečių vandens ruošimo cheminių medžiagų ar filtravimo priemonių, valstybės narės užtikrina, kad būtų vertinamas vandens ruošimo cheminių medžiagų ar filtravimo priemonių grynumas ir užtikrinama tokių cheminių medžiagų bei filtravimo priemonių kokybė“. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte nustatyti reikalavimai asmenims, Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantiems ar naudojančiams geriamojo vandens ruošimo gaminiams. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba įpareigota prižiūrėti, ar rinkai tiekiami Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyti gaminiai, skirti liestis su geriamuoju vandeniu, išskyrus biocidinius produktus, atitinka ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklinimą nustatančių teisės aktų reikalavimus.

Įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje numatytų gaminių vertinimui papildomai turės būti naudojami atitinkami Europos standartai, skirti geriamojo vandens ruošimo cheminių medžiagų grynumui ir filtravimo gaminių kokybei užtikrinti.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos vertinimu, Įstatymo 7 straipsnio 6 dalies įgyvendinimui turės būti numatytas finansavimas bandymams laboratorijose atlikti.

Siekiant išvengti apsinuodijimų nitritais ir nitratais, vartojant šachtinių šulinių vandenį nėsčiosioms ir kūdikiams iki 6 mėn. amžiaus, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta pareiga atlikti nėsčiųjų ar kūdikių iki 6 mėnesių amžiaus maistui individualiai išgaunamo ir naudojamo geriamojo vandens iš šachtinių šulinių ar iš požeminio vandens gręžinių nitritų ir nitratų kiekių tyrimus.

Atsižvelgiant į teisės aktams taikomus aiškumo ir sistemiškumo principus, Įstatymo projekte atsisakoma nuostatų, kurios jau yra kituose teisės aktuose. Įstatymo projekte atsisakoma Įstatymo Nr. IX-433 9 straipsnio nuostatų dėl pasirengimo gyventojus aprūpinti geriamuoju vandeniu ekstremaliųjų situacijų metu, nes gyventojų aprūpinimas geriamuoju vandeniu nėra šio įstatymo objektas. Gyventojų aprūpinimas geriamuoju vandeniu yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, kurią reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 dalis. Ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms reglamentuoja civilinę saugą reglamentuojantys teisės aktai.

Taip pat Įstatymo projekte padaryta ir kitų redakcinio pobūdžio pakeitimų.

Detalesni paaiškinimai pateikiami Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymo projektas teiktas derinti ministerijoms, kitoms valstybės institucijoms, Lietuvos savivaldybių asociacijai, skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje (TAIS projektų Nr. 22-2986 ir pakartotino derinimo 22-10292).

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos Įstatymo projektą derino be pastabų.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Vyriausybės atstovų įstaiga, Lietuvos vandens tiekėjų asociacija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba pateikė siūlymus ir pastabas Įstatymo projektui. Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos atsakymo nepateikė. Įstatymo projektas patikslintas atsižvelgiant į gautas

pastabas, o dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, argumentai pateikiami derinimo pažymoje. Iš kitų institucijų ir visuomenės per nustatytą terminą pastabų negauta.

Įstatymo projektą parengė – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento (direktorius Audrius Ščeponavičius, tel. (8 5) 266 1466, el. p. audrius.sceponavicius@sam.lt) Sveikatos saugos skyriaus (vedėja – Rita Sketerskienė, tel. (8 5) 260 4716; el. p. rita.sketerskiene@sam.lt) vyriausiasis specialistas Normantas Dučinskas (8 5) 266 1445, el. p. normantas.ducinskas@sam.lt) ir vyriausioji specialistė Indrė Makarskienė (8 5) 219 3337, el. p. indre.makarskiene@sam.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 12 lapų.
2. Aiškinamasis raštas, 7 lapai.
3. Derinimo pažyma, 3 lapai.
4. Atitikties lentelė, 12 lapai.
5. LRV nutarimo projektas, 1 lapas.
6. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys

N. Dučinskas, tel. (8 5) 266 1445, el. p. normantas.ducinskas@sam.lt
I. Makarskienė, tel. (8 5) 219 3337, el. p. indre.makarskiene@sam.lt